

# Itä-Uudenmaan hyvinvointikertomus

Hyvinvointikertomus kuvaa alueen asukkaiden hyvinvoinnin ilon ja huolen aiheita. Alueellinen laaja hyvinvointikertomus tehdään neljän vuoden välein. Sen valmistelee hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutaho eli Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella kehittämisspalveluiden HYTE-tiimi. Hyvinvointikertomuksen hyväksyy aluevaltuusto.

Hyvinvoinnin osa-alueita ovat

- terveys
- sosiaaliset yhteydet ja suhteet
- henkilökohtainen toiminta ja työ
- koulutus
- ympäristö
- aineellinen elintaso
- turvallisuuden tunne
- ääni kuuluville yhteiskunnassa

## Miten hyvinvointikertomus on tehty?

Hyvinvointikertomus on tiedolla johtamisen väline, jossa kuvataan laaja-alaisesti Itä-Uudenmaan asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden tila. Tietolähteinä on käytetty hyvinvointialueen seuraamaa tietoa, kansallisia tietolähteitä, raportteja, tutkimuksia ja selvityksiä.

Lisäksi hyvinvointialueen työntekijöille tehtiin ilmiötietokysely asukkaiden hyvinvoinnin ja terveydentilasta loka-joulukuussa 2024. Loppuvuodesta 2024 asukkaille suunnattu päihdetilannekysely tuotti tietoa alueen päihdetilanteesta. Asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden tilan ilon ja huolen aiheista saatiin tietoa vuoden 2024 aikana käydyissä kuntakohtaisissa ja alueellisissa hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta koskevissa yhteistyöneuvotteluissa.

Seuraavassa on esitetty ikäryhmittäin nostoja alueellisesta hyvinvointikertomuksesta.

## Väestön hyvinvointi

Itä-Uudenmaan sairastavuusindeksi on hyvinvointialueiden kolmanneksi matalin. Sairastavuusindeksi kuvaa eri sairauksien yleisyyttä alueen väestössä suhteessa koko maan väestön sairastavuuteen.

Alkoholi- ja syöpäsairastavuus on yleisempää kuin koko maassa keskimäärin.

Syntyvyys on kääntynyt laskuun. Ikääntyneiden osuus väestöstä on kasvussa. Neljäsosa alueen väestöstä on alle 25-vuotiaita.

Paloturvallisuuden itsearvioinnissa alueen asukkaat ovat raportoineet eniten puutteita liittyen rakennusten osoitemerkintöjen näkyvyyteen, tulisijojen ja hormien nuohoukseen sekä kattoturvaruosteisiin.

## Lapset, nuoret ja perheet

Lapsiperheille myönnetään hyvinvointialueista kolmanneksi eniten kotipalvelua ja alueella toimii aktiivisia lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia edistäviä järjestöjä.

Noin 70 prosenttia 12-vuotiaista on tervehampaisia. Hyvinvointialueen työntekijöille teetetyt ilmiötietokyselyn mukaan maahanmuuttajataustaiset perheet tarvitsevat lisää tietoa suun terveydestä ja tarkastuksista.

Itä-Uudellamaalla asuu paljon pienituloisia lapsiperheitä. Lapsuusajan haitalliset kokemukset, kuten väkivalta tai vanhempien päihteiden käyttö, ovat yleisiä.

Lasten ja nuorten huolta herättävä päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö tai rahapelaaminen ovat lisääntyneet.

Itä-Uudenmaan yläkouluikäisten tyttöjen heikentynyt fyysinen kunto huolestuttaa Move! -mittausten perusteella.

Nuorten ahdistuneisuus on lisääntynyt edelleen. Yläkouluikäisistä tytöistä vain alle puolet on tyytyväisiä elämäänsä.

Itä-Uudenmaan 18–24-vuotiaista nuorista 18,9 prosenttia on syrjäytymisriskissä.

## Työikäiset

Itä-uusimaalaiset saavat luonnosta ja ulkoilusta hyvinvointia. Reilu neljännes käyttää kuukausittain jotain kulttuuripalvelua.

Työikäisten elintavat aiheuttavat huolta. Diabetekseen liittyviä käyntejä on Itä-Uudellamaalla enemmän kuin koko maassa keskimäärin.

Yli puolet yli 20-vuotiaista liikkuu terveystietoisuuteen nähden liian vähän.

Päihteet, riippuvuudet ja lähisuhdeväkivallan kokemukset ovat riskinä mielenterveyden heikkenemiselle.

Työikäisten psyykkinen kuormittuneisuus on lisääntynyt.

Nuorista aikuisista yhä useampi jää mielenterveyssyiden vuoksi työkyvyttömyyseläkkeelle.

Työttömyys ja taloudelliset haasteet heikentävät asukkaiden hyvinvointia.

## **Ikääntyneet**

57 prosenttia Itä-Uudenmaan yli 65-vuotiaista kokee elämänlaatunsa hyväksi.

Ikääntynyt väestö osaa hyödyntää hyvin myös sähköisiä palveluita.

Omaiset ovat iloisia ikääntyneiden palveluasumisen kodinomaisuudesta.

Ikääntyneiden toimintakykyä uhkaavat kaatumisista johtuvat lonkkamurtumat ja alkoholin liikakäyttö.

Lähisuhdeväkivallan kokemuksia esiintyy myös ikääntyneellä väestöllä.

Kolmannes kotihoidon asiakkaista kokee itsensä yksinäiseksi. Fyysinen toimintakyky on heikentynyt 65 prosentilla kotihoidon asiakkaista.

Omaishoitajat tarvitsevat lisää tietoa terveystarkastuksista ja vertaistukitoiminnasta. Jaksamista tukevat ystävät, perhe ja läheiset.

Koko kertomuksen voit lukea Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen [verkkosivuilta](#).